

Bakonyi István

Fehérvári Antológia, 1938-2013

Antológia van sokféle. Hirtelen az jutott eszembe, hogy néhai Borbély tanár úr a székesfehérvári Teleki Blanka Gimnáziumban, a hatvanas években egy-egy helyettesítő órán így szólt: „Vegyék elő az antológiát!” Ő akkor az irodalmi szöveggyűjteményt tisztelte meg így módon. Aztán fölidézhetjük ugyanebből az időből az időnként megjelenő köteteket, többnyire a megyei tanács kiadásában, s ezek amolyan seregszemlék voltak a szűkebb hazához kötődő írók és költők műveiből. És eszembe jut már az *Argus* és a Vörösmarty Társaság korszakából a Péntek Imre szerkesztette *Helyszínlelés*, ami hiteles képet festett akkori állapotainkról. Ám a sokszereplős kiadványok mellett vannak olyanok is, amelyek néhány, egymással sorsközösséget vállaló szerző közös jelentkezését szolgálják. Miként nemrégiben a 63, amelyben László Zsolt, Heiter Tamás és Németh J. Attila versei és prózái jelentek meg.

A Szent István emlékévként kiadványai közé tartozó *Antológia, 1938-2013* igazából egyik csoportba sem sorolható be, hiszen 75 esztendő töl fel, 36 poétával. Olyan költőkkel, akik valamilyen módon kötődtek és kötődnek a királyi városhoz. (Nem véletlen, hogy a Bessenyei János tervezte műves, a klasszikus hagyományt követő keményfedelű borító tetején ezt olvassuk: „Üdvöz légy, királyi város!”) S persze az sem véletlen, hogy az ünnepi kötet előszavát Cser-Palkovics András polgármester neve fémjelzi az ünnepi esztendőben. Tőle egy idézet: „A költeményekből nemcsak a város zegzugos utcái, terei, épületei ismerhetők meg, hanem általuk kirajzolódik történelmi múltja és hangulata is. Az az erő, amely megfogta, vonzotta és megörökítésre ösztönözte a Székesfehérváron, Fejér megyében született, vagy a városhoz ezer szállal kötődő írókat, költőket.”

S valóban: György Oszkártól Gellén Miklós Gáborig ilyen költők valamennyien. Különféle értékekkel és ízléssel, sokféle stílussal és hanggal. Tulajdonképpen tükrözi mindez az elmúlt háromnegyed század magyar líráját is. Annál is inkább, mivel a legnagyobbak közül itt van Weöres Sándor, Csanádi Imre, Bella István, Pilinszky János, Jankovich Ferenc, Takács Imre, Kalász Márton és mások. A hatalmas munka és anyaggyűjtés egyértelműen a szerkesztő és kiadó Bobory Zoltán érdeme, s ehhez nemcsak a versek kiválogatása, hanem egy alapos „kislexikon” is hozzátartozik a kötet végén. Ebből megtudhatjuk a legfontosabb életrajzi adatokat mindegyik szerzőről.

Természetesen az sem kétséges, hogy egy ilyen antológia összeállításában szubjektív szerkesztői szempontok is szerepet játszhatnak. Boborynak köszönhetően ez a szerzők kiválasztásában nem látszik meg. Így kerülhettek egymás mellé a különböző felfogású költők. Más kérdés, hogy a versek kiválogatásában már nagyobb lehetett a szerkesztői szabadság. Ebben a tekintetben is rendkívül színes a kép. A legfontosabb szempontja a szerkesztésnek a minőségelv. Bár nyilván vannak értékbeli eltérések, de azt nyugodt szívvel mondhatjuk, hogy mindenki hozott értéket ebbe az összeállításába.

S persze az olvasó is szubjektív szempontok szerint válogat. Örül pl. annak, hogy a most 30 éve halott, 56-os emigráns Keszei István, a Fehérvárról indult, és Párizsban magyar költővé lett kiválóság *Ars poetica* c. szonettje épp úgy belekerült a kötetbe, mint példának okáért Bella István három nagy műve. De Pilinszky is a legismertebb verseivel van jelen, melyek már ama bizonyos, Borbély tanár úr kínálta szöveggyűjteményben is ott voltak jó fél évszázaddal ezelőtt. Igen, ez az antológia szöveggyűjteményként is használható a középiskolában!

Például azért, mert tudomásom szerint van arra lehetőség, hogy a magyartanárok a szűkebb haza jeles alkotóit is beemeljék a tananyagba. Lehet-e ennél szebb utóélete egy antológiának?

Olyan szerzőkkel, akikről manapság nem túl sok szó esik. Hogy csak a korán elhunyt Vaderna Józsefet vagy a magányba vonult Álmos Istvánt említsem. A szerzők többsége egyébként ma is köztünk van. Az sem lenne baj, ha az iskolák

megkeresnék őket az antológia ürügyén, és esetleg rendhagyó irodalomórákra hívnák őket. Hiszen itt van köztünk Péntek Imre, Kovács Imre Attila épp úgy, mint László Zsolt, Szikra János, Balajthy Ferenc, Heiter Tamás vagy Saitos Lajos. És mások.

Az ünnepi esztendő eme nívós kiadványa érdemes arra, hogy ifjú szívekben éljen tovább!

(Vörösmarty Társaság, 2013)

NÉMETH JÁNOS:
Múlovarnő - 1993

